

Tweede Kamer
DER STATEN-GENERAAL

Commissie Economische Zaken

Aan de staatssecretaris van Economische Zaken

Plaats en datum: Den Haag, 10 februari 2016
Betreft: Vragen over het bericht dat de NVWA onvoldoende controleert in de voedselketen m.b.t. de ervaringen met de listeriabacterie naar aanleiding van de regeling van werkzaamheden d.d. 2 februari 2016.
Ons kenmerk: 2016Z01067

Tijdens de regeling van werkzaamheden van 2 februari 2016 heeft de Kamer besloten het kabinet een brief te vragen over het bericht dat de NVWA onvoldoende controleert in de voedselketen m.b.t. de ervaringen met de listeriabacterie en hiertoe schriftelijk vragen te inventariseren. Het stenogram van het gedeelte van de regeling van werkzaamheden waarin dit onderwerp is besproken, is inmiddels aan het kabinet doorgeleid.

De onderstaande fractie(s) hebben enkele vragen gesteld c.q. opmerkingen gemaakt. Ik verzoek u in uw brief deze vragen/opmerkingen te beantwoorden.

Vragen en opmerkingen van de leden van de VVD-fractie:

- De leden van de VVD-fractie willen vragen naar welke inspectierapporten er in de berichtgeving wordt verwezen. Zijn er in deze inspectierapporten overtredingen geconstateerd? Zo ja, welke en wat is hier mee gedaan? Zijn er in deze inspectierapporten verbeterpunten aangegeven? Zo ja, welke en wat is hiermee gedaan?
- Uit de berichtgeving komt naar voren dat de betreffende bedrijven hun listeria-onderzoek niet op orde hebben. Klopt dit en zijn er inmiddels stappen ondernomen om dit te verbeteren?
- De leden van de VVD-fractie willen vragen of ten tijde van de genoemde inspecties de gecontroleerde vis uit beide bedrijven voldeed aan de listeria-eisen.
- Zijn er na de inspecties van april vorig jaar nog inspecties geweest bij genoemde bedrijven? Zo ja, wat waren de uitkomsten van deze inspecties?
- Nederlandse consumenten moeten ervan kunnen uitgaan dat de producten die zij in de supermarkt kunnen vinden, veilig zijn. De leden van de VVD-fractie willen de staatssecretaris vragen of het product dat op de markt komt van de genoemde bedrijven door de consument als veilig kan worden beschouwd.
- Kan de staatssecretaris bevestigen dat de betreffende supermarktketens ook zelf kwaliteitscontroles uitvoeren op hun producten?
- Wat is de reactie van de staatssecretaris op de opmerkingen van voedingsmiddelentechnoloog IJsbrand Velzeboer dat “De aanpak van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit is weinig geruststellend voor de Nederlandse consument. De NVWA moet bedrijven veel harder straffen”? De leden van de VVD-fractie willen weten of de staatssecretaris zich in deze opmerkingen kan vinden.
- De leden van de VVD-fractie willen de staatssecretaris vragen of er inmiddels overleg is geweest met de NVWA over de genoemde inspectierapporten. Zo ja, wat was de uitleg van de NVWA met betrekking tot de genoemde inspectierapporten? Gaat de NVWA haar aanpak aanpassen naar aanleiding van deze inspectierapporten?

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182037
E. cie.ez@tweedekamer.nl

Vragen en opmerkingen van de leden van de PvdA-fractie:

- Waarom staan er slechts twee bedrijven 'op de radar' van de NVWA, terwijl het onderzoek van Omroep Gelderland uitwijst dat bij de helft van de 21 door hun onderzochte bedrijven het onderzoek naar listeria niet op orde was? Is het niet op orde hebben van onderzoek naar listeria geen reden om 'op de radar' van de NVWA te komen, wordt dit gedoogd of is de controle van de NVWA niet op orde? Indien dit gedoogd wordt, waarom gebeurt dit?
- Het blijkt dat Foppen opnieuw één van de bedrijven is waar de zaken niet op orde zijn. Wat betreft de leden van de PvdA-fractie was de maat ook al voor dit incident vol, bent u het daarmee eens? Bent u het met de leden van de PvdA-fractie eens dat er nu toch echt zwaardere maatregelen genomen moeten worden, zoals sluiting? Indien u nog niet tot sluiting wilt overgaan, kunt u dan concreet aangeven wanneer teveel echt teveel is aldus u en de NVWA en Foppen gesloten wordt?
- Klopt het dat de NVWA de testresultaten die betrekking hebben op Van Wijnen opnieuw gaat onderzoeken? Is de uitslag hiervan al bekend? Zo nee, wanneer wordt deze bekend? Kunt u met de Kamer delen of de resultaten van de NVWA inderdaad klopten?
- Wat is de statistische kans dat Van Wijnen gelijk heeft en het inderdaad mogelijk is dat zij geen positieve monsters aantroffen en de NVWA wel? Acht u deze verklaring van Van Wijnen realistisch en acceptabel? Zo ja, dient de onderzoeksmethode aangepast te worden zodat dit in de toekomst niet nogmaals zal gebeuren? Zo nee, welke acties gaat u treffen tegen Van Wijnen?
- Wat is de waarde van het IFS-certificaat waar Van Wijnen volgens eigen zeggen aan voldoet? Welke eisen zijn in Nederland leidend, die van het IFS-certificaat of die van de NVWA? Indien die van de NVWA leidend zijn, wat is dan de waarde van het IFS-certificaat en is bekend bij bedrijven dat dit certificaat niet voldoet aan de officiële eisen?
- De leden van de PvdA-fractie schrikken van de uitspraak van Van Wijnen dat 40 waarschuwingen tussen 2008 en 2016 van de inspectie, waaronder schimmel, roest, afbladderende verf en vuil, worden afgedaan als 'we kunnen niet alles voorkomen', bent u het met deze leden eens op dit vlak? Hoeveel waarschuwingen hebben visverwerkingsbedrijven in deze periode gemiddeld gekregen?
- Wat is gebleken uit de herkeuring die Van Wijnen deze week heeft gekregen? Is Van Wijnen onder verscherpt toezicht geplaatst?
- Welk niveau boetes kunnen maximaal voor deze overtredingen worden gegeven? Zullen deze boetes al onder de, door het amendement Dikkers (Kamerstuk 33775-17) verhoogde, omzetafhankelijke boete vallen?
- Kunt u reageren op de uitspraak van Foppen, waarin zij stellen dat "Door alle maatregelen die Foppen in de afgelopen jaren heeft genomen en doorgevoerd op het gebied van voedselveiligheid, wat veel meer behelst dan Listeria alleen, is Foppen het toonaangevende bedrijf in zijn branche. Bij Foppen zijn waarden als veiligheid, hygiëne en integriteit diep verankerd in de bedrijfsvoering"? Zijn er de afgelopen jaren nog overtredingen aangetroffen bij Foppen?

Vragen en opmerkingen van de leden van de SP-fractie:

- De leden van de SP-fractie willen graag een reactie op de onthullingen van Omroep Gelderland over listeriabacteriën bij visbedrijven.
- Daarbij willen deze leden graag een reactie op de volgende uitspraak van dhr. Velzeboer: "In maart waren de studies naar de Listeria-bacterie niet op orde bij de leverancier van Jumbo. Zo wordt bepaald hoe lang vis houdbaar is. Maar als de studies niet op orde zijn, weet je niet of de 'Tenminste Houdbaar Tot'-datum wel veilig is. In september was het nog niet op orde en volgde er weer een waarschuwing. De herinspectie hiervan moet nog gebeuren. Dan ben je inmiddels wel bijna een jaar verder. Dan ben je geen daadkrachtige autoriteit en kun je levens in gevaar brengen."
- Op welke wijze is het in de handel brengen van vis die niet aan de listeria-eisen voldoet strafbaar? Wat is het huidige en toenmalige sanctiebeleid van de NVWA? Wordt er standaard eerst gewaarschuwd?
- Waarom is de vis die niet voldeed aan de listeria-eisen niet teruggeroepen? Is er sprake van een gedoogbeleid omtrent listeria?
- Kan uitgesloten worden dat mensen -met name ouderen, mensen met een zwakkere gezondheid en zwangere vrouwen- gezondheidsschade hebben ondervonden door het niet voldoen aan de listeria-eisen?
- Is het een bijzonderheid dat 12 van de 67 monsters besmet zijn met listeria of zegt dit iets

over de normen in de sector?
- Vindt u het verbazingwekkend en statistisch bijzonder dat terwijl 12 van de 67 monsters besmet zijn, het bedrijf in haar eigen tests niks vindt?
- Vermoedt u fraude bij de testen? Onderzoekt u of er sprake van fraude is?
- Hoe kan het dat Van Wijnen er van af kwam met een waarschuwing? Zou Wijnen met het aangescherpte interventiebeleid anno 2016 er ook met een waarschuwing vanaf komen?
- Bent u bereid om met labels op zalm zwangere vrouwen, ouderen en mensen met een zwakkere gezondheid te waarschuwen voor gezondheidsrisico's?

Vragen en opmerkingen van de leden van de D66-fractie:
- Klopt het dat Albert Heijn en Jumbo vorig jaar hun listeria-onderzoek niet op orde hadden? Welke gedragingen, fouten en/of oorzaken bij producenten, verwerkers en/of toezichthouders leiden er volgens u toe dat listeria-onderzoek niet altijd op orde is?
- Klopt het dat de NVWA waarschuwing op waarschuwing geeft zonder in te grijpen? Zo ja, welke redenen liggen hieraan ten grondslag? Zo nee, wat geeft aanleiding voor een wetenschapper om desondanks zo te concluderen?
- Hoeveel capaciteit heeft de NVWA voor het controleren in de voedselketen met betrekking tot de listeriabacterie? Welke analyses in het kader van het risicogerichte toezicht liggen aan die capaciteitsinzet ten grondslag?
- Deelt u de opvatting dat de consumenten bij bederfelijke producten moeten kunnen uitgaan van de 'tenminste houdbaar tot'-datum? Hoe wordt dat in uw beleid geborgd?

Vragen en opmerkingen van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie:
- Hoe beoordeelt u de uitspraak van voedingsmiddelentechnoloog IJsbrand Velzenboer "Er hadden doden kunnen vallen" na de ontdekking dat bij twee grote zalmrokers de listeriabacterie was ontdekt?
- Bent u bereid, nu uit onderzoek van Omroep Gelderland blijkt dat de helft van de visbedrijven niet aan de listeria-eisen kan voldoen, om extra inspecties uit te voeren op deze bedrijven? Bent u bereid, om bij toekomstige constateringen van de listeriabacterie, om op basis van het voorzorgsbeginsel de bedrijfsvoering van het desbetreffende bedrijf stil te leggen en bekend te maken welke producten mogelijk listeria kunnen bevatten? Zo ja, op welke termijn? Zo nee, waarom niet?
- Hoe beoordeelt u de verklaring die visbedrijf Van Wijnen aan de NVWA? 'Geen enkele zalmkweker is in staat om een 'vrij van Listeria'-verklaring af te geven voor de verse zalm. Het probleem zit bij de kweker.
- Kunt u aangeven hoeveel inspecties in 2014 en 2015 de NVWA heeft uitgevoerd bij viskwekerijen op de aanwezigheid van listeria of andere bacteriën en wat de resultaten van deze inspecties waren? Kunt u aangeven hoeveel van de viskwekerijen listeria-vrij waren? Zo nee, waarom niet?
- Hoe beoordeelt u dat het visbedrijf Van Wijnen het verboden nitriet heeft toegepast in de kruidenmix van spiesjes gerookte zalm omdat 'nitriet wel toegestaan is voor de Amerikaanse markt', aldus de verklaring van het desbetreffende bedrijf?
- Bent u bereid om een waarschuwingsetiket voor listeria op zalm, vlees en zuivel in te voeren, zoals de universitair docent Microbiologie van de Wageningen Universiteit bepleit? Zo ja, op welke wijze en op welke termijn? Zo nee, waarom niet?
- Kunt u aangeven hoeveel subsidieaanvragen er zijn gedaan voor innovaties in de viskwekerij en hoeveel van deze aanvragen dienen ter verbetering van het vissenwelzijn?

U wordt verzocht om uw beantwoording zo spoedig mogelijk aan de Kamer te doen toekomen.

Hoogachtend,

de griffier van de vaste commissie voor Economische Zaken,

M.C.T.M. Franke

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182037
E. cie.ez@tweedekamer.nl